

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Кушнірук Т.М., канд. с.-г. наук, доцент,
Ясінецька І.А., д-р. екон. наук, професор

Додурич В.В., асистент

E-mail: kuschniruk81@gmail.com

Подільський державний аграрно-технічний університет

Постановка проблеми. Серед сучасних проблем розвитку суспільства землевпорядного виробництва вченими виокремлюються як найбільш значущі завдання ефективного екологоорієнтованого розвитку, екологічної безпеки та формування концепції сталого розвитку.

На міжнародній конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку, яка відбулась у Ріо-де-Жанейро в 1992 році, були визначені головні завдання та цілі сталого екологобалансованого розвитку, розроблені принципи Всесвітнього плану діяльності в галузі міжнародного співробітництва та прийнятий «Порядок денний на XXI століття». На цій Конференції вперше проголошено, що основою для вирішення гострих соціально-економічних, ресурсних і екологічних проблем є перехід до моделі сталого екологоорієнтованого розвитку суспільства.[1, с.56]

Виклад основного матеріалу. Сталий розвиток – це такий розвиток суспільства, який задовольняє потреби сучасності, не ставлячи під загрозу здатність наступних поколінь задовольняти свої власні потреби [2].

В основі поняття сталого розвитку є такі принципи [2]: обмеження впливу людини на біосферу до рівня можливостей її стабільного відтворення; підтримка запасів біологічного багатства, біологічного розмаїття й відтворюваних ресурсів; використання невідтворюваних природних ресурсів такими темпами, які не перевищують часу створення заміни їх за рахунок відтворюваних; рівномірний розподіл доходів і витрат при ресурсоспоживанні й управлінні охороною навколишнього середовища; розвиток та впровадження технологій, що підвищують обсяги виробництва продукції на одиницю спожитого ресурсу; використання економічних механізмів, що змусять виробників зважати на екологічні витрати щодо реалізації прийнятих ними рішень; використання міждисциплінарних підходів до прийняття рішень.[3, с.266]

Розглядаючи проблему узгодженості пріоритетів сталого розвитку на рівні міських територій, зазначимо, що значної уваги потребують питання аналізу та вдосконалення першочергових завдань управління еколого орієнтованим розвитком міст. Формування завдань такого розвитку має здійснюватися на системній основі гармонізації екологічних, соціальних та економічних пріоритетів. Це потребує розвитку системної методології дослідження протиріч сталого розвитку, яка впливає з системної парадигми.

Сталим містом можна вважати таке місто, в якому розраховані досягнення в соціальному, економічному та екологічному розвитку на довготривалу перспективу. Місто повинно мати екологічні ресурси й надійні гарантії від екологічної небезпеки, яка може бути загрозою для сталого розвитку. Пріоритетними є забезпечення екологічних і соціальних завдань для мешканців з урахуванням удосконалення соціальної інфраструктури, житлової забезпеченості, культурно-духовних і естетичних якостей, міського благоустрою, зайнятості населення, екологічних вимог і рекреаційних можливостей.

Основними екологічними факторами, які зумовлюють необхідність переходу українських міст до збалансованого територіального розвитку, є такі, як надмірне природно-техногенне навантаження, що загрожує виходу за межі екологічної ємності території, яке характерне для економічно розвинених міст України і пов'язане з надвисокою матеріало- та енергоемністю, великою відносністю технологій господарського комплексу. Це супроводжується:

- викидами шкідливих забруднюючих речовин і сполук у повітря, які призводять до зміни хімічного складу та фізичного стану атмосфери;
- забрудненнями поверхневих і підземних вод промисловими й побутовими скидами, що призводить до зниження якості та вичерпання придатних до використання водних ресурсів;
- забруднення, виснаження та зниження придатних до використання земельних ресурсів.

Висновки. Сучасний стан розвитку міських територій в Україні знаходиться на низькому рівні й потребує пошуку ефективних шляхів його удосконалення. Із позиції управлінського підходу розвиток міських територій можна розглядати як сукупність економічних і соціальних змін у розвитку визначеної території. Для міської території, як відкритої соціальної системи, джерелом розвитку є не тільки збереження цілісності, але й сприйняття всього, що відбувається в зовнішньому середовищі. Без постійного розвитку, змін, відновлення, міська територія, перетворена на замкнуту систему, неминуче буде деградувати, а система управління стримуватиме розвиток адміністративної одиниці [1, с. 39].

Отже можна зробити наступні висновки, як об'єкт сталого розвитку міська територія, з одного боку, – це самостійна система з органами управління, що реалізують специфічні інтереси співтовариства, а з іншого – підсистема утворень більш складного рівня – регіону й держави, що виконує безліч зовнішніх функцій. Завдяки своїй відкритості міська територія, її статус і можливості розвитку залежать рівною мірою і від внутрішніх, і від зовнішніх факторів. Дослідження сучасного стану розвитку міських територій дасть можливість установити фактори, які впливають на життєдіяльність цих територій, та надати прогноз щодо їх подальшого розвитку, а також запропонувати науково обґрунтовані, з погляду державного управління, альтернативні рішення, що реально відповідають інтересам як самої громади в

особі її жителів, так і системи більш високого рангу – регіону, держави [3, с. 46].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безлюбченко О. С. Планування і благоустрій міст: навчальний посібник / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черноносова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2013. – 204 с.
2. Про концепцію сталого розвитку населених пунктів : Постанова ВРУ від 24.12.1999 № 1359- XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1359-14>.
3. Теоретичні основи державного земельного кадастру / Ступень М. Г., Гулько Р. Й., Микула О. Я. навч. посіб. Львів: Новий світ-2000, 2003. 336 с.

УДК 633.854.54: 631.5 (477.43 + 477.4)

ВПЛИВ ГУСТОТИ СТОЯННЯ РОСЛИН НА УРОЖАЙНІСТЬ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО

Ляльчук П. П., здобувач

E-mail: mr.lialchuk@gmail.com

Хмельницький обласний державний центр експертизи сортів рослин

Бахмат М. І., д-р. с.-г. наук, професор

Подільський державний аграрно-технічний університет

E-mail: rsn@pdatu.edu.ua

Традиційно зоною вирощування льону олійного донедавна виступав Степ. Однак, із зміною клімату відбувається трансформація землеробства з введенням нових, більш посухостійких культур у помірні регіони вирощування. До 2025 року площі посіву малопоширених олійних культур будуть складати: льону олійного – 75,0 тис. га, гірчиці – 120,0 тис. га, рижю – 6,0 тис. га, сафлору – 5,5 тис. га, кунжуту – 1,0 тис. га, тобто загальна їх площа буде складати 207,5 тис. га. Науково-дослідні установи Національної академії аграрних наук України (НААНУ) забезпечать сортовими ресурсами і насінням основні площі льону олійного, гірчиці, сафлору, рижю, кунжуту. За умови забезпечення сільгосп підприємств добривами та гербіцидами можна очікувати у 2025 році виробництва 135 тис. т льону олійного, 180 тис. т гірчиці, 8,25 тис. т сафлору, 9,6 тис. т рижю, 1,6 тис. т кунжуту.

Практично виявлено те, що потенційні можливості сучасних сортів льону олійного в умовах реформованих сільськогосподарських підприємств західного регіону Лісостепу західного становлять лише 45–80%, що у 1,5–2,5 рази нижчі від його біологічного потенціалу за умови не високої якості вирощеної продукції. Основними причинами такого стану є недостатнє вивчення технологічних аспектів вирощування льону олійного в конкретних ґрунтово-кліматичних умовах Лісостепу [1, 3].